

Шифр «торговельна війна»

**ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ США-ЄС: ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА ЧИ
НОВИЙ СВІТОВИЙ ПОРЯДОК**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН США ТА ЄС ПІСЛЯ II СВІТОВОЇ ВІЙНИ	5
1.1. Європейська інтеграція з подачі США	5
1.2. Відбиток 21 століття та зміна важелів уваги США та ЄС	9
РОЗДІЛ 2. КОНКУРЕНЦІЯ ДВОХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ	12
2.1. Торгівельна конфронтація між США та ЄС	12
2.2. Уламки світового ладу на тлі суперництва США-ЄС	15
ВИСНОВКИ	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	20
ДОДАТКИ	23

ВСТУП

Останнім часом взаємини між Сполученими Штатами Америки та Європейським Союзом знаходяться в центрі уваги не тільки політичних діячів, фахівців-міжнародників та представників правлячих кіл, але й пересічних громадян, адже перебіг і результати цих взаємин впливають на всі світові процеси та звичайні побутові ситуації.

Традиційно зв'язок США та ЄС на міжнародній арені трактується як співробітництво. Однак, зважаючи на різницю в американських і європейських інтересах і стратегіях, між США та ЄС існували та існують розбіжності, викликані різними геополітичними амбіціями. Однак сьогодні між двома партнерами розгортається серйозна конфронтація, яка ґрунтується на протиріччях у економічних взаємовідносинах, проте отримує своє логічне продовження у політичній та ідеологічній сфері.

Для України, як молодій державі, яка перебуває у центрі уваги, розроблення засад зовнішньої політики України – все ще актуальне питання для нашої країни. Вважаємо за доцільне досліджувати зовнішньополітичну стратегію головних світових учасників для можливості втілення нових інструментів та принципів у зовнішньополітичних рішеннях України. Окрім цього у науці та політиці постає питання: чи будуть США та Європа співпрацювати або навпаки існувати окремо один від одного.

Метою роботи є аналіз співробітництва США і ЄС як одних із головних акторів світової політики, дослідження розвитку їхніх відносин в аспекті торговельних домовленостей та протиріч.

Означена мета зумовила необхідність вирішення таких **завдань**:

- дослідити передумови європейської інтеграції та позиції США;
- розглянути відносини США та ЄС у 21 столітті;
- зробити аналіз торговельних суперечок між США та ЄС;
- визначити тенденції поглиблення співпраці даних суб'єктів міжнародного права;
- виокремити наслідки відносин США-ЄС на міжнародні відносини;

- дослідити створення нового порядку на тлі суперництва США та ЄС.

Об'єктом дослідження є економічні відносини США-ЄС на всіх етапах становлення та функціонування ЄС.

Предметом дослідження є аналіз природи економічних зв'язків між США та ЄС, в світлі останніх економічних подій, які відбуваються на світовій арені за участю США та ЄС та ймовірні варіанти вирішення сьогоденної конфронтації, та вплив цих процесів на подальший розвиток економічних відносин.

Методологічною основою дослідження є комплекс, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, що надають можливість провести комплексний аналіз предмета дослідження. Для досягнення мети дослідження було використано такі методи: історико-правовий метод, завдяки якому було вивчено становлення та еволюцію ЄС та роль у цьому процесі США; системний аналіз дозволив проаналізувати зміни у економічних зв'язках між ЄС та США, а також метод тлумачення права.

Структура роботи зумовлена її метою та поставленими завданнями і складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН США ТА ЄС ПІСЛЯ II СВІТОВОЇ ВІЙНИ

1.1. Європейська інтеграція з подачі США

Американо-європейські відносини розвиваються з 20-х років XX століття, проте в той період ідея європейської інтеграції мала вельми абстрактний характер. Для аналізу взаємодії між Сполученими Штатами і країнами Європи є сенс розглядати історію їхніх стосунків лише спочатку після II Світової війни, коли інтеграційні процеси в Старому Світі стали політичною реальністю.

План Маршалла – план рятування Європи чи американська пропаганда? План Маршалла був викликаний до життя комплексом причин, серед яких найбільш важливими були економічні: необхідно було підтримати країни Західної Європи, важливого торговельного партнера США, для втілення зовнішньополітичних стратегій США. Американський експорт до Західної Європи в два рази перевищував імпорту, але через відсутність можливості конкурувати на світовому ринку західноєвропейські країни були не в змозі заплатити за поставки американських товарів або сировини. Надавши економічну допомогу США, реально одержали узгоджену з США політику західноєвропейських держав. Тому основною відмінною особливістю плану Маршалла стало тісне злиття і взаємозв'язок економічних і політичних чинників, що його породили [1, с. 37-40].

Американська допомога була засобом прив'язки європейських країн до американської економіки і інструментом, який дозволяв Вашингтону впливати на розвиток Західної Європи. Однак головним підсумком здійснення плану Маршалла було те, що він послужив першим важливим щаблем атлантичної інтеграції, в якій США міцно зайняли домінуючу роль. США придбали найпотужнішого союзника в холодній війні, зміцнивши і відтворивши його за власним зразком, що в кінцевому підсумку зумовило результат глобального протистояння наддержав [2, с. 54-63].

9 травня 1950 г. французький міністр закордонних справ Робер Шуман виступив із знаменитою декларацією, яка закликала до створення

загальноєвропейського економічного союзу, якому надається наддержавна влада регулювати виробництво вугілля і сталі. Її значення, як відзначають дослідники, полягало в тому, що міністр вперше виголосив суто європейське об'єднання, чітко вирізнялося від атлантичної спільноти, за створення якого погоджувались Сполучені Штати. 18 квітня 1951 р. Франція, Італія, ФРН, Бельгія, Нідерланди та Люксембург підписали в Парижі договір, який набув чинності з 25 липня 1952 р. У обмін на згоду німців з провідною роллю Франції в процесі європейського об'єднання остання фактично пообіцяла Західній Німеччині визнати її рівноправний статус в Європі. Подібна роль розглядалася французькими політиками в тому числі і з точки зору можливості протистояти в перспективі Сполученим Штатам, знижуючи їх вплив на європейські справи. 25 березня 1957 році шість країн підписали в Римі договір про створення європейського об'єднання атомної енергії і Європейської економічної спільноти, що стало черговим кроком на шляху до єдиної Європи [3, с.3-18]. Наступний швидкий економічний розвиток країн ЄЕС (в 1958-1967 рр. середньорічні темпи приросту ВВП на душу населення становили в країнах «шістки» 4%, тоді як у Великобританії не піднімалися вище 2,5%, а темпи приросту іноземних інвестицій в країни ЄЕС залишалися найвищими в світі) викликало бажання Великобританії приєднатися до спільноти, цілком підтримане США. У 1961 р Великобританія подала заявку для вступу в ЄЕС, але, вбачаючи в ній близького союзника США, президент Франції Шарль де Голль демонстративно наклав вето на її прохання і в січні 1963 р. підписав широкомасштабний договір про дружбу і співробітництво з Німеччиною. Цей крок, на наш погляд, і слід вважати першим прецедентом протистояння між США і ЄЕС. Американо-європейські відносини стали реальністю світової політики.

Не можна не визнати, що до 1962 р. США позитивно ставилися до інтеграційних процесів в Європі, вбачаючи в них запоруку стабільності та миру; внаслідок Г. Кіссінджер згадував, що «жоден з елементів післявоєнної американської політики не був більш незмінним, ніж наша підтримка

європейської єдності». Європейці також висловлювалися за зміцнення відносин з США [21]. У 1961 р Ж. Моне зазначав, що «нам незабаром доведеться зробити новий крок на шляху до Атлантичного співтовариства... Як самі Сполучені Штати свого часу визнали за необхідне об'єднатись, як об'єднується сьогодні і Європа, так і весь Захід повинен йти в напрямку союзу того чи іншого типу». Всього за кілька місяців до французького демаршу, 4 липня 1962 року, президент Дж. Кеннеді виступив в Філадельфії, в залі, де було проголошено Декларацію незалежності США, з Декларацією взаємозалежності, в якій підтримав ідею трансатлантичного альянсу. «Ми бачимо в міцній і єдиній Європі не противника, а партнера», – заявив президент, підкресливши, що американці готові «обговорювати з об'єднаною Європою шляхи і методи створення міцного атлантичного партнерства, однаково вигідному як новому союзу, що виникає в Європі, так і американському Союзу, проголошеному в цій залі 175 років тому» [4, с. 59-73].

Все змінилося 14 січня 1963 р. її де Голля привели до різкого охолодження відносин між США і Францією; протягом наступних 20 років Сполучені Штати практично ігнорували всі процеси, що відбувалися в Європі, розглядаючи країни Старого Світу лише як своїх союзників по НАТО.

Між тим часом ЄЕС ставало все більш привабливим інструментом господарської взаємодії і виявляло деякі риси політичного союзу. 1 січня 1973 року в ЄЕС вступили Великобританія, Данія і Ірландія, в результаті чого його склад розширився до дев'яти країн, а чисельність населення відразу збільшилася з 185 до 273 млн. людей, перевершивши за цим показниками Сполучені Штати. У жовтні 1972 р. Паризький саміт ознаменував початок процесу перетворення Європейських співтовариств в Європейський Союз – більш тісне політичне об'єднання країн-учасниць. У 1979 р. громадяни всіх країн ЄЕС вперше взяли участь в прямих виборах до Європейського парламенту, а в 1981-1995 рр. в Співтовариство були прийняті Греція, Іспанія, Португалія, Австрія, Фінляндія і Швеція, що зробило ЄЕС де-факто загальноєвропейської політичної структурою. У 1981 р в Лондоні на зустрічі

міністрів закордонних справ прозвучала заява, що спільнота повинна діяти на світовій арені як єдине ціле, а не лише як блок дружніх держав. З 1968 р. громадяни країн ЕЕС отримали право працювати в кожній із країн-учасниць [5, с. 4-14]. З 1971 р. почали робитися спроби валютного союзу, які втілилися в Маастрихтському договорі 1992 р., відповідно до положень якого в 1999-2002 рр. стала реальністю єдина загальноєвропейська валюта - євро. Європейське співтовариство, як ми вже зазначили, виявилось здатне до поступального розширення. У 1991-1994 рр. ряд східноєвропейських країн, які раніше входили до радянської зони впливу, - Польща, Угорщина, Чехія потім і прибалтійські держави, Словенія, Румунія і Болгарія - уклали з ЄС договори про співпрацю, а до 1996 р. подали заявки на повне членство в Європейському Союзі. Договір, укладений в Німечці 26 лютого 2001 р., означає, що процес європейської інтеграції близький до завершення, бо вона практично досягла територіальних кордонів континенту. Тим самим Європейський Союз став єдиним в світі політичним об'єднанням, який запропонував дієвий механізм еволюційного, ненасильницького поширення цінностей ліберальної демократії і ринкової економіки. При цьому Європейський Союз являє собою унікальне наднаціональне утворення, яке не підпадає ні під один з відомих типів правління, що вимагає перегляду фундаментальних основ сучасної теорії міждержавних відносин [6, с. 81-112].

Насправді: Європейський Союз є єдиний економічний простір, який має свою валюту, парламент і громадянство, власну символіку, проводить узгоджену зовнішню політику та має спільну торгівельну політику і визнаний суб'єктом міжнародного права. Все це, повторимо ще раз, кидає виклик тому встановленому світовому порядку, де одним з головних ідеологів є Сполучені Штати. Значимість теперішнього моменту все більш глибоко починає усвідомлюватися в середовищі як європейських, так і американських політиків. І якщо європейці, в цілому розділяють погляди Ж. Моне, який вважав, що єдність Європи не створює наддержаву нового типу, воно є швидше методом

зміни самої Європи і, відповідно, світу в цілому, спокійно ставляться до перегляду колишніх стереотипів, для американців це питання є принциповим.

1.2. Відбиток 21 століття та зміна важелів уваги США та ЄС

На початку XXI століття, коли економічний потенціал США і ЄС рівні, а введення євро здатне дати поштовх становлення нового етапу біполярності в світі, Європа не може не сприйматися в якості найбільш серйозного суперника Сполучених Штатів. У той же час ряд авторитетних американських політиків і експертів намагаються зняти гостроту питання міркуваннями про те, що «сам статус домінуючої держави практично автоматично породжує прагнення інших країн знайти великі права при прийнятті своїх рішень і відносно принизити позиції найсильнішого», що «така реакція є неминучим результатом унікального позиціонування Америки в якості єдиної наддержави» і не вимагає змін в обраному нею політичному курсі.

Європа пропонує світу елементи по суті нової моделі міжнародних відносин, заснованої в першу чергу на принципах толерантності та невтручання, тоді як Америка і сьогодні продовжує слідувати політиці силового вирішення проблем. Відмінності в підходах європейських і американських політиків до вирішення багатьох міжнародних проблем давно відзначалися багатьма спостерігачами.

У чому криються причини нинішнього загострення протиріч між двома регіонами? Можна виділити ряд факторів, які саме стали імпульсом для розгортання економічного конфлікту між США та ЄС.

Фінансова криза 2007-2008 рр.

Коли навесні і влітку 2007 року лопнула мильна бульбашка на ринку нерухомості США і почалися проблеми в частині фінансового сектора, що обслуговує цей ринок, мало хто очікував, що наслідки торкнуться так швидко і так сильно всю світову економіку. Попередником загальної фінансової та банківської кризи в США стала криза високоризикових іпотечних кредитів (subprime) в 2007 році, тобто іпотечного кредитування осіб з низькими доходами і поганою кредитною історією. З 2001 по 2005 роки вартість

нерухомості, якої безпосередньо володіли домогосподарства, зросла на 10 трлн. дол., у кризу американці втратили близько 6 трлн. дол. від вартості належної їм нерухомості. Навесні 2008 року було вже очевидним, що криза має глобальний характер [7, с. 87-98]. Безпосередньою макроекономічною причиною кризи виявився перегрів світової економіки, якого найкращим доказом були різні економічні бульбашки, що лопнули протягом 2007-2008 рр.

Три найважливіших з них:

1. Криза на ринку нерухомості США і багатьох європейських країн, таких як Греція, Велика Британія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, і країни Балтії.

2. Криза на фондовому ринку США і інших країн, в тому числі-більшості ринків, що розвиваються.

3. Криза на глобальному ринку основних ресурсів: нафти, металів, сільськогосподарської сировини і продовольства [18]. (Див. Додаток 1, Додаток 2).

Таким чином фінансова криза 2007-2008 рр. виявилась першою стадією світової економічної кризи. Одним з її згубних наслідків стала втрата роботи і засобів до існування сотнями тисяч людей у усьому світі.

Ослаблення ЄС під впливом міграційної кризи 2015-2016 рр.

Безсумнівно, ключовою причиною міграційної кризи в Європі стали наслідки «арабської весни», яка привела в рух весь арабський світ, а також значно посилила нестабільність як в північноафриканських країнах, так і в близькосхідних країнах [8, с. 154-168].

Також однією з причин, на наш погляд, є не завжди далекоглядна політика світових держав, і перш за все США, в арабському світі, втручання яких у внутрішню ситуацію в Афганістані, Іраку і Сирії поставило ці держави на грань виживання [9, с. 86-98]. Говорячи про неконструктивну роль США і ЄС, можна сказати про те, що ці актори спрямовують зусилля на удушення можливостей цілої групи арабських країн перейти до нових форм правління природним шляхом в процесі еволюції, яка враховує національні уявлення про будову влади. Важливо підкреслити, що цей «дестабілізуючий ефект»

обернувся важким випробуванням для самого Європейського Союзу – неймовірним за розмахом припливом біженців [19].

Євроскептицизм

Хто такі євроскептики і є від них корись? Євроскептики, як правило, виступають за вихід краї з ЄС чи відмову від вступу до нього. Це обумовлено тим, що вони побоюються, що посилення ЄС призводить до розмивання національної ідентичності, яскравим прикладом є дезінтеграційні процеси в Європі. Процес дезінтеграції у межах ЄС представлений BREXIT-ом – процесом виходу Великої Британії з ЄС.

Посилення так званих євроскептиків може відобразитися на функціонуванні Європарламенту, Євросоюзу та відносинах США і ЄС. Таким чином, вони можуть вплинути на зміну курсу ЄС з певних питань, зокрема, розширення ЄС [10, с. 5-16].

Можна зазначити, що всі ці процеси та події, які відбувалися та відбуваються протягом останніх років негативно впливають на «співробітництво» США та ЄС.

РОЗДІЛ 2. КОНКУРЕНЦІЯ ДВОХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ

2.1. Торгівельна конфронтація між США та ЄС

Незважаючи на біполярне сприйняття нашої роботи, ми стверджуємо, що світовий порядок можна охарактеризувати як мультиполярний. Адже, на світовій арені виступають такі гравці як Китай, Росія, Японія. Але ми звертаємо увагу саме на відносини США та ЄС, які останнім часом почали стрімко розвиватися в зв'язку з подіями, які сколихнули усю світову спільноту [11, с. 139-140].

Сприйняття Сполучених Штатів Америки у світі відчутно змінилось після приходу до влади президента Дональда Трампа. Це пов'язано зі зміною політичного курсу, саме в передвиборній програмі Д. Трамп наголошував на тому що основна загроза для США – «перенапруження» сил. У тому числі через обтяжливу участь в союзах. Він заявляв на тому, що потрібно взяти упор на національні інтереси, а не на інтереси системи в цілому. Дональд Трамп прийшов до влади під недвозначним гаслом «Повернемо Америці колишню велич» (Make America Great Again) [12].

На цьому фоні загострилися економічні стосунки США з Китаєм. Відносини США і КНР в торговельній сфері погіршилися після того, як влітку 2018 р. Д. Трамп оголосив про введення для Китаю митного збору в розмірі 25% на товари вартістю 50 млрд. дол. Китай ввів такі ж відповідні мита на імпорт товарів зі Сполучених Штатів [15].

5 травня 2019 р. президент США Дональд Трамп заявив, що переговори про укладення торговельної угоди йдуть занадто повільно і 10 травня тарифи на китайський імпорт загальною вартістю 200 млрд. дол. піднімаються з 10% до 25% [15].

У відповідь на введення мит американською стороною Китай з 1 червня ввів нові мита на товари з США на загальну суму 60 млрд. дол. [15].

У червні 2019 р. Д. Трамп говорив, що якщо торговельна угода між США і Китаєм не буде підписано, американська сторона введе чергові мита на китайські товари на суму 325 млрд. дол. [15].

1 серпня президент Сполучених Штатів оголосив, що з 1 вересня Вашингтон введе додатковий тариф на весь обсяг товарів з Китаю, який до сих пір не обкладався митним збором [15].

23 серпня 2019 р. Китай заявив, що введе додаткові тарифи на імпорту американських товарів на суму близько 75 млрд. дол. у відповідь на нещодавно оголошене Штатами підвищення тарифів на китайські товари [15].

5 вересня 2019 р. відбулась розмова між віце-прем'єром Державної ради Лю Хе і торговим представником Сполучених Штатів Америки Робертом Лайтхайзером щодо нових торгових консультацій [15].

31 жовтня 2019 р. Д. Трамп повідомив, що США і Китай готуються підписати першу частину торгового угоди, що представляє собою близько 60% від загальної суми угоди [15].

В умовах наростання стратегічного суперництва Китай може перетворитися на довгострокову загрозу для США, а загострення суперечностей, що є між ними, – призвести до конфліктів і навіть до великомасштабної війни [14].

Понад двісті років тому Наполеон Бонапарт пророчо сказав про Китай: «Там лежить сплячий гігант. Хай він спить. Коли він прокинеться – весь світ здригнеться». Сьогодні гігант прокидається [22].

Таку ж саму політику Д. Трамп почав і з ЄС. 1 березня 2018 року Трамп оголосив про рішення ввести мита на сталь і алюміній. За задумом президента США, тарифи дозволять американській сталеливарній промисловості відновити виробництво на закритих раніше заводах, наростити загальний обсяг випуску продукції і знизити залежність країни від імпорту сталі та алюмінію. Нові митні тарифи – 25% на сталь і 10% на алюміній – для країн ЄС вступили в силу 1 червня [16].

14 червня країни-члени Євросоюзу одноголосно схвалили введення імпорتنих мит проти США. 20 червня вищий орган виконавчої влади ЄС – Єврокомісія – затвердила встановлення мит на імпорт американських товарів на суму 2,8 млрд. євро., 22 червня це рішення вступило в силу. Під заходи Євросоюзу потрапили сталева і алюмінієва продукція, аграрні продукти, а також ряд інших американських товарів. Крім того, протягом трьох років ЄС оголосив про плани ввести мита на американські товари об'ємом ще на 3,6 млрд. євро.

25 липня в ході переговорів президента Дональда Трампа і голови Європейської комісії Жана-Клода Юнкера в Вашингтоні була досягнута домовленість про компроміс по ряду торгових питань. Зокрема, було прийнято рішення «не вводити нові тарифи до тих пір, поки йдуть переговори», почати роботу над скасуванням взаємних мит і торговельних бар'єрів, а також над створенням робочої групи з вирішення питань у торговельній сфері і оцінці існуючих тарифів. Євросоюз погодився збільшити імпорт з США зрідженого природного газу і сільськогосподарської продукції, в тому числі соєвих бобів.

В ході наступних раундів переговорів ЄС запропонував «звести до нуля» свої імпорتنі мита на авто, якщо США зроблять те ж саме. Однак Дональд Трамп назвав цю пропозицію «недостатньо хорошою» і заявив, що в питаннях торгівлі «Європейський союз майже так само поганий, як Китай» [12].

2 жовтня 2019 р. Світова організація торгівлі у своєму рішенні, щодо субсидій авіабудівникам, пов'язаними з спорами Airbus та Boeing, дозволила Сполученим Штатам Америки накласти мита на європейські товари на 7,5 млрд.дол. у відповідь на незаконне субсидіювання ЄС авіабудівного концерну Airbus. Мита становлять 10% на літаки Airbus і 25% на сільськогосподарські продукти, такі як італійський сир, шотландський віскі і французьке вино [23].

Особливо вплинуть нові податки на європейські товари, які мають статус «захищеного найменування», наприклад віскі або сир пармезан, що вимагають конкретного способу виробництва і географічного походження під цим найменуванням. Така продукція забезпечує більш високі ціни і захищена від

конкуренції. Нові тарифи дадуть поштовх розвитку американських продуктів, схожих на європейських конкурентів [23].

В ЄС раніше заявляли, що хотіли б досягти угоди зі Сполученими Штатами, щоб уникнути тарифної війни, але якщо Д. Трамп введе нові мита на продукти ЄС, то блок буде змушений відповісти [23].

Торгівельну політику, яка відбувалась до 2016 року можна прослідити за допомогою таблиці (додаток 3). Тож на прикладі минулих років можна побачити яскраву різницю між сьогоденним та минулим імпортом/експортом двох країн.

2.2. Уламки світового ладу на тлі суперництва США-ЄС

Сьогодні відбувається зіткнення відразу кількох геоекономічних «гравців» на світовій арені. Немоżliвість чи не бажання досягти компромісу між ними може призвести до загострення ситуації у світі в цілому, що загрожує виникненню глобальної рецесії та фінансової кризи.

Першою загрозовою ситуацією, можна назвати суперництво між США та Китаєм через торгівлю та технології.

Другою є торгівельний конфлікт, що спалахнув між США та ЄС. Також важливим на тлі цього конфлікту є роль Великої Британії у виході з ЄС.

Нинішня Америка – постіндустріальний гігант, проблема в тому, що Китай – теж постіндустріальний гігант, хоча і помітно менше, ніж США. Причому КНР ще і індустріальний гігант, а США вже ні. Тут, звичайно, дивлячись з чим порівнювати, але в будь-якому випадку в індустріальному плані Сполучені Штати вже сильно поступаються Китаю. Настільки сильно, що розрив нездоланий. Але Д. Трампу і не потрібно долати цей розрив, йому потрібна стійка підтримка народного виробника.

Змінити існуючий лад складно, оскільки в ньому все дуже взаємопов'язано. І навіть показати успіхи в цьому напрямку, придбавши більше голосів, ніж втративши, Д. Трампу буде складно. До того ж «партія» розігрується між багатьма «гравцями». Сьогодні Китай – другий торговельний

партнер для Євросоюзу, який поступається лише США, а ЄС для Китаю – перший.

Правда, країни ЄС теж втратили значну частину свого виробництва, хоча це і сталося по-різному. Західні – з причин, подібним з американськими, увійшовши слідом за США в епоху постіндустріалізації і делегування виробництв слаборозвиненим країнам, тобто набравши деяку вагу в постіндустріальному світі. Східні – з крахом СРСР і тієї моделі розвитку, яку він нав'язав окупованій їм частини Європи, просто впали на доіндустріальне дно [17].

Як наслідок, при спілкуванні з Китаєм провідні країни ЄС стикаються з проблемами, подібними з американськими. Це породжує спалахи напруженості.

Торговельне суперництво між США і ЄС не припиняється протягом останніх років. Раніше це був скандал з дизельними машинами Volkswagen, від якого серйозно постраждав цей локомотив німецької економіки. США загрожують торговельними санкціями Іспанії, Великобританії і Австрії, де обговорюється можливість ввести «цифровий податок». Дональд Трамп давно заявляв, що має намір знизити витрати економіки США, в тому числі і за рахунок союзників по НАТО. Загострення торгових війн, які поширюються по світу, не вигідно нікому, крім США, так як це веде до уповільнення світової економіки і падіння споживчого попиту.

Однак деякі експерти вважають, що ескалації торгової війни між США і ЄС не буде. Д. Трампу буде складно воювати на всіх фронтах, крім того, він міцно загруз на китайському напрямку, а його позиції всередині країни похитнулися.

Слід зазначити, що якщо раніше Д. Трамп попереджав або заздалегідь погрожував торговим партнерам підвищенням мит, то тепер він діє раптово і без всякого «оголошення війни».

Д. Трамп раптово звинуватив Бразилію та Аргентину в тому, що їх валюти слабкі, і ввів тарифи проти їх експорту. Вперше введення нових тарифів відкрито і прямо виправдовується «несправедливим» валютним курсом. Д.

Трамп може діяти абсолютно без попередніх натяків. Якщо торгова війна з Китаєм і ЄС почалася з багаторазових звинувачень їх у несправедливою торгової політики, то удар по латиноамериканським торговим партнерам виявився абсолютно несподіваним. Таким чином, США можуть загрожувати непередбачувані «відповіді» від країн.

Всі ці фактори уже безповоротно впливають на формування нового гібридного світу, який складається на тлі суперечностей. Можливі наслідки можна лише спрогнозувати, але не передбачити.

ВИСНОВКИ

У сфері торгівельно-економічних відносин між США і країнами Євросоюзу поряд з взаємною зацікавленістю в розширенні і поглибленні співробітництва сформувалася велика зона розбіжностей.

Виходячи з історії розвитку економічних відносин можна зробити висновок, що США ще з самого початку формування Європейського союзу, висували негативні думки, щодо його формування та не зовсім розглядали його як союз, який взагалі здатний стати конкурентом. Славнозвісною є фраза Генрі Кіссінджера «Кому мені телефонувати, якщо я захочу поговорити з Європою?», що ставило під сумнів функціонуючі органи ЄС та відображало відношення США до ЄС.

Також важливим було питання, щодо сучасних відносин між США та ЄС. Як було, розглянуто в роботі США намагається впливати не лише на країни ЄС, це яскраво відображається у конфлікті між США та Китаєм, яке несе загрозові наслідки.

Зростаюче невдоволення в політичних і ділових колах США результатами американо-європейського взаємодії персоніфікував президент Д. Трамп, який поступово намагається розірвати зв'язки з країнами ЄС задля націоналізації власного продукту встановлюючи захмарні мита на імпортовані товари. Глобалізація змінює свій первісний вигляд, певною мірою втрачає колишній квазіуніверсальний характер, стає більш фрагментарною. Звернення Д.Трампа до протекціонізму, його негативне ставлення до проектів створення інтеграційних мегаблоків, в тому числі в Атлантиці, все це ускладнює відносини США з їх партнерами в Європі та інших районах світу, підсилює глобальну нестабільність і невизначеність.

Отже, загроза поширення валютних і торговельних воєн на відносини Сполучених Штатів з Європейським союзом увійшла в резонанс з невдоволенням європейського політичного істеблішменту поруч інших підходів Д. Трампа до міжнародних справ (популістська риторика, посилення

міграційної політики, акцентований націоналізм, виражений гаслом «America First», фактична ідейна легітимація правоконсервативних сил в Європі і т. д.).

Курс Д. Трампа в сфері глобальної економіки і міжнародної торгівлі проголошений головним стратегом вашингтонської але нова політика США, вона веде до перекодуванню американо-європейських відносин і загрожує остаточно пустити під укіс наймасштабніший спільний геоекономічний проект Вашингтона і Брюсселя останніх років – формування міжрегіональної інтеграційного мегаблоку «Трансатлантичне торгове і інвестиційне партнерство».

Країни Євросоюзу не мають наміру розривати відносини з США, а навпроти цінують їх, отримуючи від цього певну вигоду. Зокрема, певні країни ЄС зберігають власні лінії взаємодії з США, які ґрунтуються не тільки на економічній та політичній історії, але й гуманітарній.

США продовжує і далі розглядати ЄС як конкурента на світовій арені. Своїми діями США це доводить, наприклад такі як шпіонаж , наявність компромату на багатьох ведучих європейських політиків, який є в США завдяки своїй тотальній стежці за всім світом. Саме цей компромат може похитнути і без того не стабільні відносини між США та ЄС.

У складній непростій обстановці лідери Євросоюзу будуть змушені буквально на ходу виробляти заходи щодо захисту своїх інтересів в торгово-економічній сфері, шукати відповіді на виклики, кинуті їх найважливішим заокеанським партнером. Слід зазначити, що продовження такої «війни» між США та ЄС може обернутися фатальними наслідками. Світ уже затаюючи подих спостерігає за торгівельною конфронтацією цих двох акторів у світі. Адже зміни, які вже є і яких ще потрібно чекати повністю сформують новий гібридний світ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ненов, И./ План Маршалла и европейская интеграция / И. Ненов// Вестник академии. – 2011. – № 1. – С.37–40.
2. Аллен Д. / План Маршалла. План восстановления или военный план? // Д. Аллен//Иностранная литература. – 2009. – № 6. – С. 54–63
3. Иноземцев, В. Л./ США и ЕС в новом столетии: союзники или соперники // США, Канада: экономика, политика, культура. – 2002. – № 9. – С. 3-18.
4. Иноземцев, В. Л./ США и ЕС в новом столетии: союзники или соперники // США, Канада: экономика, политика, культура. – 2002. – № 10. – С. 59-73.
5. Гальчинский, А./ Европа и США – геополитическое соперничество / А. Гальчинский // Экономика Украины: научный журнал. – 2003. – № 3. – С. 4-14.
6. Буторина, О./ Европейская интеграция: учебник. 2011. – 720с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://mgimo.ru/upload/iblock/46d/46d5823e0cffa0f7a97f38ea53f5d096.pdf>
7. Домбровски, М./ Развитие стран СНГ после выхода из трансформационного кризиса/М. Домбровски// CASE Network Studies and Analyses. – 2008. – №. 373. – с.87-98
8. Гібернау М. / Ідентичність націй / М. Гібернау. – К.: Темпора, 2012. – 304с.
9. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин / В. Кимлічка. – Х.: Центр освітніх ініціатив. – 2001. – 176 с.
10. Артьомова Є. С. Євроскептицизм у сучасному геополітичному дискурсі Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 21.03.03 / Є. С. Артьомова; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Дніпропетровськ, 2014. – 20 с.
11. Дугин А. / Теория многополярного мира/ А. Дугин. – М: Евразийское движение. – 2013. – 532 с.

12. Хайнлайн П. Внешняя политика Трампа под микроскопом// [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.golos-ameriki.ru/a/trump-100-days/3829413.html>
13. Цзайци Лю Что впереди у КНР и США: вооруженный конфликт или потенциальный союз? / Цзайци Лю // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – № 6. – С. 76 – 85.
14. Брахма Челлани. История успеха Китая: “Произведено в США” [Электронный ресурс] / Б. Челлани. – 2012. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// www.project-syndicate.org/commentary/china-s-made-in-america-success-story-by-brahma-chellaney/russian](http://www.project-syndicate.org/commentary/china-s-made-in-america-success-story-by-brahma-chellaney/russian)
15. Ірвін Н. Що насправді кажуть нам ринки про президентство Трампа / Ніл Ірвін // Економічна правда. – 2016. – 14 листоп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2016/11/14/611079/>
16. Новая торговая война: Зачем Трамп вводит пошлины против Франции, Бразилии и Аргентины [Электронный ресурс]. – Режим доступа <https://112.ua/statji/novaya-torgovaya-voyna-zachem-tramp-vvodit-poshliny-protiv-francii-brazilii-i-argentyiny-517227.html>
17. Сизов В. Фактор силы в политике США //Международные процессы - 2018 - Т.10 - № 2(29 - С. 130-134
18. Ali, S., Dadush, U. & Falcao, L. (2009): Financial Transmission of the Crisis: What’s the Lesson?, International Economic Bulletin, Carnegie Endowment for International Peace, June, [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://www.carnegieendowment.org/publications/index.cfm?fa=view&id=23284&prog=zgp&proj=zie>
19. International Migration Report 2013 / UN Department of Economic and Social Affairs. Population Division [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/migration/migrationreport2013/ Full_Document_final.pdf](http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/migration/migrationreport2013/Full_Document_final.pdf).

20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20100819091014/http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5314.htm>

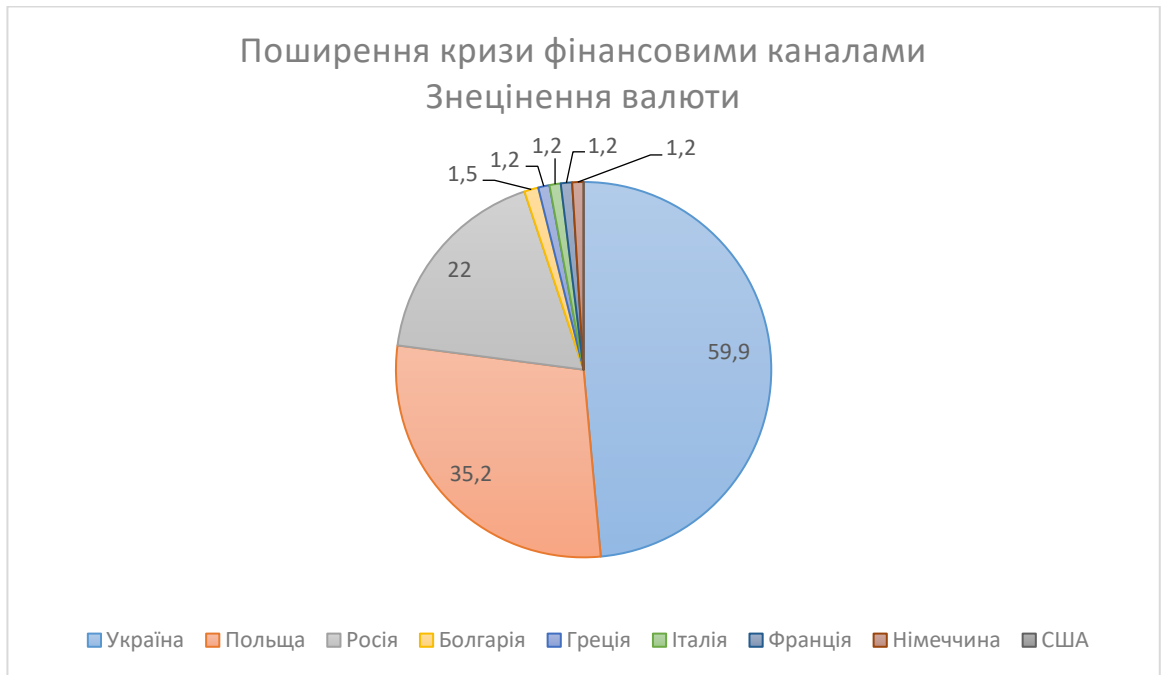
21. Address given by Henry A. Kissinger (New York, 23 April 1973) // The University of Luxembourg's Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE): The official website. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cvce.eu/content/publication/2002/9/30/dec472e3-9dff-4c06-ad8d-d3fab7e13f9f/publishable_en.pdf

22. Китай – США: "велика двійка" чи нова холодна війна? // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dt.ua/international/kitay-ssha-velika-dviyka-chi-nova-holodna-viyna-.html/>

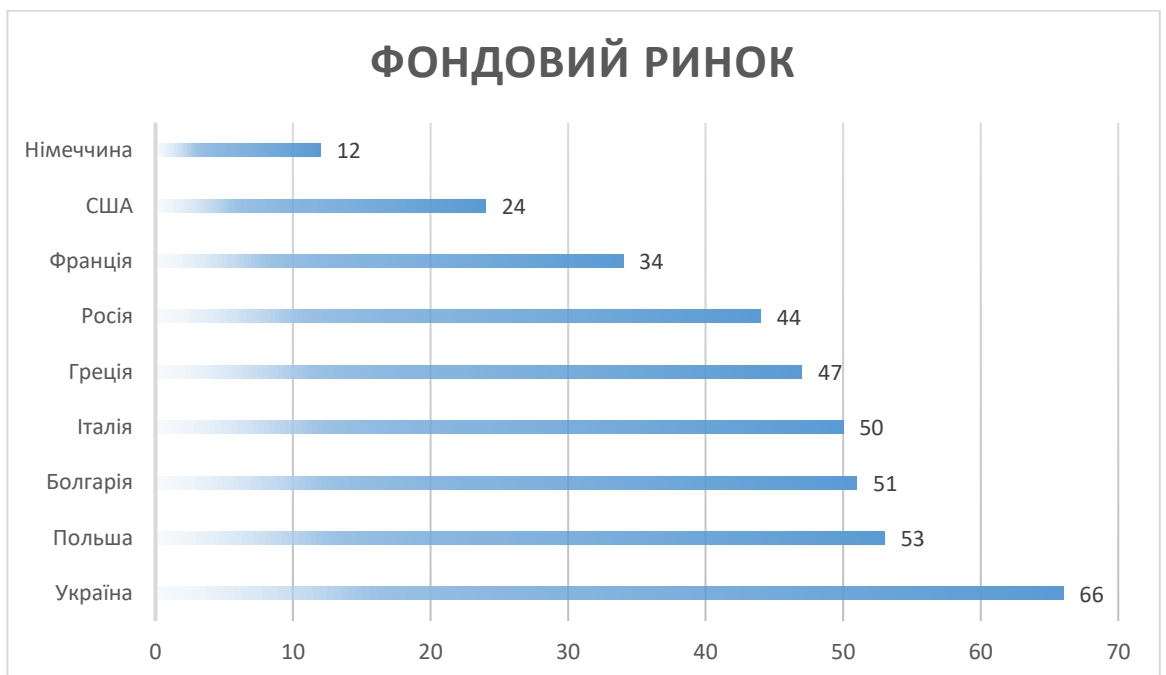
23. США запровадили рекордні мита на імпорт з ЄС // Європейська правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/10/18/652700/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток 2

Рейтинг впливу на країни від найбільшого до найменшого; знецінення валюти в порівнянні з доларом США (дані Wall Street Journal), падіння фондового ринку згідно з даними Світового банку (GEM) [18].

Додаток 3

Торгівля США-ЄС (товари, в млрд. дол.)

Роки	Експорт	Імпорт
2001	163,2	234,0
2005	147,7	240,2
2006	215,1	341,8
2007	248,0	364,4
2008	275,7	377,0
2009	221,4	287,0
2010	243,3	327,4
2011	271,3	377,5
2012	266,3	390,4
2013	263,7	395,6
2014	276,9	427,0
2015	273,6	435,3
2016	261,8	425,8

АНОТАЦІЯ

Метою роботи є аналіз співробітництва США і ЄС як одних із головних акторів світової політики, дослідження розвитку їхніх відносин в аспекті торгівельних домовленостей та протиріч.

Для України, як молодій державі, яка перебуває у центрі уваги, розроблення засад зовнішньої політики України – все ще актуальне питання для нашої країни. Вважаємо за доцільне досліджувати зовнішньополітичну стратегію головних світових учасників для можливості втілення нових інструментів та принципів у зовнішньополітичних рішеннях України. Окрім цього у науці та політиці постає питання: чи будуть США та Європа разом або окремо, «в тандемі або в конкуренції щодо забезпечення власних інтересів».

Методологічною основою дослідження є комплекс, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, що надають можливість провести комплексний аналіз предмета дослідження. Для досягнення мети дослідження було використано такі методи: історико-правовий метод, завдяки якому було вивчено становлення та еволюцію ЄС та роль у цьому процесі США; системний аналіз дозволив проаналізувати зміни у економічних зв'язках між ЄС та США, а також метод тлумачення права.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Перший розділ присвячено трансформації економічних відносин США та ЄС після II Світової війни. Значна увага приділяється зв'язку США-ЄС на всіх етапах формування та інтеграції ЄС. Також розкриваються сучасні процеси, які відбуваються в ЄС. Такі, як економічна криза 2008 року та її вплив на ЄС, міграційна криза 2015-2016 рр., вплив євроскептицизму.

Другий розділ присвячено актуальній на сьогоднішній день проблемі торгівельних конфліктів та вплив цих конфліктів на світ в цілому. Виокремлюються та описуються характерні особливості торгівельних відносин, які склалися між США та ЄС, між США та Китаєм з приходом до

президентства в США Дональда Трампа. Приділяється увага процесам, які у майбутньому можуть змінити світовий лад.

У висновках йдеться про те, що у сфері торгівельно-економічних відносин між США і країнами Євросоюзу поряд з взаємною зацікавленістю в розширенні і поглибленні співробітництва сформувалася велика зона розбіжностей. Зростаюче невдоволення в політичних і ділових колах США результатами американо-європейського взаємодії персоніфікував президент Д. Трамп, який поступово намагається розірвати зв'язки з країнами ЄС задля націоналізації власного продукту встановлюючи захмарні мита на імпортні товари.

Для кращого сприйняття роботи застосовуються таблиці та діаграми.